

बुधो निमग्ननिभिः परिवारितः । जगाम हिमवत्-
पात्रे महादेशाभिषापतः । बोधो विद्यते मूलो
य स्त्री मयति निमित्तम् । य राजा जगन्मन्त्रेण प्रावि-
शत्तदुपावने । एकाग्रो तरगोपेतः कृत्वा स्त्रीत्वं
जगाम च । सा बन्धनं बने मूल्ये पीनोन्नतपयोधरा ।
सा त्वं कञ्च कुतः प्राप्ता अतरोधोऽस्ति कञ्चन । तां
ददमि बुधस्तस्मै ह्योदार्यगुणान्विताम् । अहम्मां बुध-
दारेण तस्मां ततो बुधो यदः । ददौ मृदाक्षमन्त्रा-
मानीयत प्रतोविताम् । पुनस्तदाद्यानाम बोधो ज्ञातः
पुनरावाः । चन्द्रव्यंकरो राजा आद्यः सर्वज्ञो-
विताम् । ततः प्रभवति पूज्यैवमहनी बुधवकुता ।
सा च सम्पूर्णा पाद्या न भिक्षा यथोक्तं तन्नेत्रं बुधाहनी
युभा पूज्या यथोक्तफलदायिनी । तत्र त्रतमदवर्गे कार्यं
तत्र भस्मभेदादिकं च तन्नेत्रोक्तं यथा

“अहमदविधानेन विचित्राक्षैः पृथक् पृथक् ।
मथमा मोदकेभ्यः द्वितीया धानकैसया । तृतीया
हृत्परेष चतुर्थी वटकेभ्यः । पञ्चमी शुक्लवा-
हारेः षष्ठी चोदाहारेः युगैः । अथोक्तवर्तिभिः युगैः
चतुर्थी चतिराह्वये । अहनी फाणितेः पूर्वैः अष्ट-
मेष्टुं धिदि ।” तत्र विहितनिषेधावादि राज-
चार्येण चक्षुं यथा “पतङ्गे नवरे जाते देवे जायते
जायते । बुधाहनीं प्रजुनीं वर्जयित्वा तं चैवकम् ।
प्रहरे च जगन्नाथे चम्याकावे मधो तथा । बुधाहनीं
न कुर्वीत कृता कृति प्रराजतमिति । एतद्भक्तमारब्ध-
पि चैवादी न कर्तव्यं यथाह अतिः “नीने
धनुषि देवेगे सुप्रेऽहदिने तथा । बुधाहनीं न कुर्वीत
पूर्वविद्यामपि कश्चित् अष्टदिने सप्तवायुविद्युददिने ।

बुधित मि० आ० बुध-३८ । ज्ञाते अमरः ।

बुधित मि० बुध-विद्युत् । विदुषि उवादि० ।

बुधो उ० मन्त्र-नक् बुधादेशः । १ मूले अमरः २ घिने मरतः
३ यनरीषे अ० ४।१८।४ भाष्यम् । “बुधभोदरा-
जतिः वेदान्तप० । “यथाग्निर्वचमप अहं बुधः” या०मा०
इति नृतिः । निरुक्ते तं यथा अस्मिन् ह्यथा व्याप इति
अस्मिन् बुधम्” तत्र निरुक्तिरज्ञा ।

बुधो उ० बुधे मूले भवः यत् । १ नार्हपन्थे अमो अहिरवि
बुधः तावत्तया०।१।११ । “अहिरवि कृता रजःप्रवर्तनी
बुधः बुधे मूले आदी चापानमन्त्रे प्रवर्त-ज्जातोऽस्मि”
२ अहिरविभवे ३ अहमेदे च । बुधे निवसति यन्त्र ।

बोधिः यः अस्मि बुधोः बुधमन्त्रीषं अन्तरिक्षे च तन्नि-
वासादा निष्ठा । “मानोऽहिर्बुधोऽरिने तदुष्टता नृतिः ।

बुध निशामने-आ० उभ० यत् वेत् । बुधति ते हरित्
अवदत् अवन्दोत् । अवन्दित् । उदिता ज्ञा वेत् ।
निशामनमाचोचनम् प्रविधानमिति यावत् ।

बुध निशामने आ० उभ० यत् वेत् । बुधति ते हरित्
अवदत्-अवन्दोत् अवन्दित् । निशामनमाचोचनम् ।
उदिता ज्ञा वेत् ।

बुध बन्धे च० उभ० यत् वेत् । बुधयति ते अवदुम्भत् ।
बुधुर न० उदके निवहो बुरानित्यत्र पाठान्तरम् ।

बुधुचा स्त्री० मुज-यन्-भावे च । भोजने आयां बुधायाम्
या च प्राचक्ष्मः यथोक्तं या०ति० “बुधुचा च पिपासा अ
प्राचक्ष” कर्मिगर्जे दृश्यम् । अथोऽजीर्णे च या न
भयति अथ मयति चेत् अनिष्टा यथोक्तं सुष्ठुते “उदा-
रमुदापि मल्लताङ्गा न जावते कृद्गुरुता च
यत्” “कृत्यं वदा दोषविह्वलान् कीनं न तेजः पय-
माहचोति । भवत्यजीर्णेऽपि तदा बुधुचा या मन्दवर्हि
विचरति इति । इत्यादि० बोधार्थे यत् । बोधुचतन्त्रो वि-
विचरति इति । बुधुचा-तार० इत्यत् । बुधायुक्ते बुधुचितः
किं विचरेण मुक्ते रज्जुजुतः ।

बुधुचि त्रि० बुधुचा-तार० इत्यत् । बुधायुक्ते बुधुचितः
किं विचरेण मुक्ते रज्जुजुतः ।

बुधुचि मज्जने च० उभ० यत् वेत् । बोधयति ते अवदुम्भत् ।
बोधयति ज्ञाः पयसि मज्जतोत्थयः ।

बुधुचि स्त्री तदा० बुध-दत् विद्युत् यत् मः । अने जेयच० ।
बुधुचि त्रि० बुध-व यत्वा० नि० । निरुचीने यत-जा०
१।५।४।४ ।

बुध(स) न० बुधते अष्टदिने बुध-उत्थगे अ मूले० या
मलम् । (आगडा) १ अष्टदिने फलरहितधाम्ने
यत्वाः । अथं बोधः २ उदके वेदनियष्टः ततः त्रया-
चतुर्थ्यां च । बुध तत्त्वमीपाठो मि० । मूले०
दीर्घः । मूलमध्यम् । [अवोवीत् बुधोच
वत्त उत्थगे दि० पर० यत् वेत् । बुधति । हरित् अन्तर्गत्
तस्तु वादरे अनादरे च बुधतमन्त्रवेत् । बुधयति ते
अवदुम्भत् ।

बुधुचि न० बुधुचि नाहियते आहियते वा बुध-वत् । १ पन-
वादिफलस्य त्याग्ये अंशे (मुषि) २ सान्निपित्तभेदे च
अमरभरतो ।

बुधुचि न० बुधुचि-मूले० दीर्घः । बुधुचि-मूले० रनावायः ।
बुधुचि न० यदे विद्युत् ।